

Index BUITENDIJKSE GEDICHTEN

1. De oester
- [2. De wadloper](#)
- [3. In de nachtzee](#)
- [4. Fuga](#)
- [5. Venster](#)
- [6. Paarden](#)
- [7. Hondewacht](#)
- [8. De verstekeling](#)
- [9. Vikingen](#)
- [10. Kinderen](#)
- [11. Tijd](#)
- [12. Nocturne](#)
- [13. Visioen](#)
- [14. Stéphane Mallarmé](#)
- [15. Cézanne](#)
- [16. Paul van Ostaijen](#) _
- [17. Stenen](#)
- [18. Jaargetijden](#)
- [19. Lucifers](#)
- [20. Naar zolder](#)
- [21. Een winkel vol klokken](#)
- [22. Chopin](#)
- [23. Eiken](#)
- [24. Europa](#)
- [25. Land van Bach](#)
- [26. Reisgedicht](#)
- [27. Burgwerd \(1\)](#)
- [28. Burgwerd \(2\)](#)
- [29. Burgwerd \(3\)](#)
- [30. As](#)
- [31. De korf](#)
- [32. Alles](#)
- [33. Lucebert](#)
- [34. Blakte](#)
- [35. Martinus Nijhoff](#)
- [36. De blinde](#)
37. De zeekaart
38. Wielen
- [39. De huid](#)
- [40. Osip Mandelsjtam](#)
- [41. De wind](#)
- [42. Mozart](#)
- [43. W.F. Hermans](#)
44. Bezit
45. .Levensloop
46. Kwelder
47. Dorp
- [48. De lotus](#)
49. Achter mij
50. Friese avond
51. Wiegelied

52. Havenliedje
53. De zeiler
54. Ijs
55. Hollandse joik
56. In het hoge noorden
57. Zondagmiddag
58. Hier
59. Elders
60. Een kippenei
61. Iets weggooien
62. De vlakte
63. Bonnard
64. Schaduw
65. Wantij
66. Dodenschip
67. Maanwater
68. Baudrillard
69. Turner
70. Arvo Párt
71. Boven de wind
72. Licht op aarde
73. Het korenveld
74. De sleepboot
75. Belegering
76. Mythos
77. De heilige berg
78. Dichter
79. In het geel
80. Vuurland
81. Vlakte van kerken
82. De aalscholver
83. De gevangenen
84. De steiger
85. Het schelpenpad
86. Odyssee
87. Een vrede
88. Erfgenaam
89. Replica
90. Nagels
91. Pjutte Gusta Erikson
92. Dode ouders
93. Huiswaarts
94. Bos
95. Tulpen
96. De dag
97. Op het voordek
98. Gezicht op Delft
99. Nergens op uit
100. Het doosje
101. Het huis van de zeiler

102. Hubble Space Telescope	112. Fata morgana
103. Onder de wolken	113. Romeinse cijfers
104. Kikkervisje	114. Klee
105. Monaden	115. Aan de melkweg
106. Een zomerdag	116. Een symfonie
107. Tijdjak joik	117. Pasternak
108. Rode nevel	118. Pieter Bruegel de Oude
109. Leastadianen	119. Schepelingen
110. Oever	120. In woorden
111. Op deze sintel	

ANTON DOODEHEEFVER

BUITENDIJKSE GEDICHTEN

De oester

u zoekt en loopt door schelpengruis
toe op een zee, nog nooit verzoend
met het woord dat oren leent aan suizend
bloed als u zichzelf ontmoet

en rillend voelt u hoe ontheemd
een golftong rond uw voeten vecht
met de vorm die slechts de lippen leest
van leegte door getij onterfd

leven behoedt zijn diepst motief
in ballingschap voor chaos wraak
maar soms ontkiemt een zweem van zijn

in woorden, weker dan het slijm
dat hen bezielde tussen schaal
en parel waar de oester stierf

De wadloper

de vlinders rusten maar de distel
heft doornen die als bajonetten
waken nu zijn zilte veste
droogvalt in oproerig slik

de honingraten van de dijk
worden niet meer belikt door tij
als stilte wijkt voor een gerucht
waar iemand nadert en de lucht

een boegbeeld torst onder de plecht
van het verlangen dat hem knecht
illusie geeft een doel allure
maar hij, omgeven door de uren

voelt zich een visje zonder zee
en hoort in elk geluid een meeuw
boven het wad schreeuwen om voedsel
hij haast zich voort, de hazeslaap

van stilstaand water wordt verstoord
een mossel droomt van parelmoeren
vleugels in zijn laatste oord
de snavel die hem wakker maakt

In de nachtzee

tussen de aarde en het ankerend verstand
schavielt de stilte aan verzonnen schakels
want in de nachtzee wacht de maan onttakeld
boven een rif van daken op wie haar bemant

een archipel doemt op voorbij de lucht
de straat wier duister een portiek invlucht
zoekt tevergeefs de oevers van een venster
de slaap gaat op safari in de mensen

o vertedrang, kwel niet je celgenoot, de muren
zijn secondanten nu 't duel van hersenschim
en wimpers bres na bres slaat in de uren

tot plots de wekker baken wordt en de herinnering
het schip keert dat het innerlijk bezeilde
de dag belegt koraal met grijze leien

Fuga

in uiterwaarden van tijd
mompelt een dorp, stottert een stad
aan een glad pratende rivier

soms strelen vinnen het maanlicht
en dragen als witte bruiden
hun slepen naar zee

een vissersvrouw bidt
tot een god zonder navel, er snavelt
een vogel de nacht af, luister

de fuga van vis
in de fuiken

Venster

rotting fluistert in de hoeken
maar de verf heerst in het midden

m'n toupet vol amourette
om een vrouw die niet vermoedt

dat mijn schervenoperette
luistert naar het oud libretto

van de angst die zich verstopt
als ze langsgaat zal ik wijzen

dat de vensterbank mijn rijk is
oh!... de schimmel praat hardop!

Paarden

de vrede die haar wil voor wereld houdt wordt ruw ontmaagd
nu hinnikend en snuivend paarden naderen en dringen
bij de deur waarachter ieder woord vergeelt tot ruif van stilte
in een huis dat pas bestaat wanneer er iemand is ontwaakt

naar buiten ijlend word ik door wat mij steeds binnenhield behekst
hoor mijn beleefdheidsfrases stuiten als een zweepje ergens ketst
tegen de rijlaars van een ruiter met een uitdrukking alsof
zijn doffe leer weerspiegelt wat hij rakelde aan stof

de deur valt langzaam dicht en tussen tijd en ruimte schuiven
illusies oude woorden maar ik tel totdat ik struikel
over schuimbekkende schimmen die mij een voor een ontkomen
om het paard te kunnen blijven van de ruiter aan de tomen

Hondewacht

slaapdrongen loopt hij hondewacht
onder een helder firmament
een ster dicteert het spiegelglas
van zijn sextant haar testament

maar aan dit sterfbed van 't heelal
waant angst de ochtend erfgenaam
van maanlicht dat zich nachtenlang
voor heilsoldate door laat gaan

hoor, glas na glas, als een notaris
maant tijd z'n klerken wind en water
om te verpoppen elk katern
tot vlinder in het ongewisse

De verstekeling

de zoncycloop spant in een oogopslag een regenboog
boven een eiland in het zog van Leviathan
maar diens verstekeling ontwaakt onder de ogen
van wie hij zijn wil aan nog nooit betreden stranden

verlatenheid, neem hem gevangen voordat wanen
hem zullen ketenen en drijven over grenzen
tot in zijn geest de goddelijkheid zal zijn vergaan
van het besef die grenzen zelf te kunnen scheppen

puin aan de voet van iedere zuil schraagt nieuwe treden
van het geloof dat om weer ogen te ontvoeren
z'n goden bijschoolt voor de tempels van het heden
ver van de bron wier rimpeling het zicht omfloerst

op Ichtus' kiewen, in de mazen van de nood verbloed
Betlehems ster heeft ooit de netten van een droom geboet
terwijl nomaden huiden ruilden voor wat stenen
en gingen wonen bij een brug waar zij vervreemdden

van wat hun dagelijkse reis doorsneed, de voorde
in een rivier onwetend nog van oceanen
niets wordt weerspiegeld in haar stroom buiten de schaduw
van het enig schip dat er gevaren heeft; het woord

de oude steden knielen rond hun kathedralen
waarbinnen wierookgeur tot nostalgie verschaalt
maar licht in loden aureolen wordt geheiligd
opdat het kind de maagd behoedt voor aardse pijn

Vikingen

achter een kruisbeeld dringen spijkers in het pleister
en vindt een scheur de weg omhoog naar 't hemelfresco
waar in arcadia's van kleur een engel woonde
voordat de schimmel daar verscheen als Gods gelijke

stilte maant echoos te brevieren maar de tijd
heeft een cocon van sleets geprevel afgewikkeld
buiten de spreektralies in deuren waar gezichten
zinnen op vluchtwegen door stug gebed bereid

zijn kent geen stervenden; een kind vergeet z'n helm
wanneer het meemag naar een kust, nog niet veroverd
want in zijn hoofd wordt twijfel met bravour bedwelmd
zodra een vreemde door zijn vader wordt doorstoken

Kinderen

geboorte huilt, wanneer hij plotseling omgeven
door stervelingen erfgenaam wordt van het leven
dat hem verwelkomt waar een god zijn stem kwijtraakte
tussen de echo's in een doolhof van pilaren

daar leidt de Eneuch Wens, door spiegelglas ontmand
de vroomste fuga's naar het doel van de gebeden
en voert in 't kerkportaal de bedelaar Verstand
z'n eeuwig twistgesprek met licht dat niets wil geven

zie hoe een zuigeling verlegen wordt gewiegd
om het stil te krijgen voor een liefde die bedriegt
terwijl de zoon die door zijn vader werd verlaten
bij elke doop zijn lot in 't vont weerspiegeld ziet

Tijd

tijd is een graf vol larven
waaraan vlinders niet ontstijgen
dan om neer te moeten strijken
op de bloem die wordt vertrapt

als ik één najaag waar de glans
van marmer een verlepte krans
het leven rekt maar zonneshijn
de vlinder naar z'n schaduw leidt

Nocturne

de rups kruipt sneller dan de dag
over het blad dat hij moet sparen
om er de avond mee te halen en de geuren
van een bloem die haar kinderschaar van kleuren
pas te slapen leggen zal als het heelal
zich van zijn blauwe camouflage heeft ontdaan

de eerste ster verheft haar stem en zingt
een lied slechts overstemd waar valse schroom
verkeert in overmoedig dromen

weg vlucht de schepeling, geen wind
jaagt foto's voort die hij verloor
omdat hij niemand toebehoort
dan hem die langs de ruiten gaat
en door de ruiten aangestaard
een speler wordt, maar nog niet weet
of het eindigen zal met een beet
van één der echo's die als wolven
hem tot de haven achtervolgen

daar tussen kaden met de waterkom
tokkelt de zeebries op haar harp
van fletse noten zonder balk
en spint de nacht z'n blauw cocon

Visioen

mijn zien is een raam dat van dromen verstoken
wit koren omlijst waar mijn ogen het maaien
rond bomen, verzwijgend voor knoppen als vogels
hoe dons straks uit nesten van strootjes verwaait

mijn raam is het zien in berusting van woedende
scherven die vechten tot halmen hen oogsten
om glas dat een god is en muren vervoert
als zieners van dit visioen; mijn ogen

Stéphane Mallarmé

ontsluit geen licht uw ogen
strandt gloed van verre vuren
waar geur u deed geloven
in meer dan blinde muren

de maan ontvlucht een schijnsel
langs vreemde horizonnen
de aarde is van reizen
tenslotte rond geworden

maar woorden blijven wereld
omringd door witte muren
beluistert een gedicht
er echo's avonturen

Cézanne

beschuldigd naakt hoereert voor straf met de leprozen
maar op een schaal beginnen kleuren zonder schaamte
uit eigenliefde die niet bang is vrucht te dragen
een liaison met wat slechts lijkt op abrikozen

wraak van een weerloze bestaat uit niets dan dromen
tussen de pijnbomen die één voor één gedijen
en zo ontsnapt hij het Parijs der gallerijen
die nog niet klaar zijn voor aan bos ontgroeide bomen

maar onze tijd is nu een eeuwenoude tijd
en wij die vreemdheid als vertrouwde weelde dragen
weten; geen visioen is heilig of het krijgt
door Goede Smaak betaald een huurling aan z'n zijde

in wiens benauwenis bereikt nog blauwe zee
tussen de bomen die het bos zijn ingevlucht
de kust van alles waar een wereldvreemd gehucht
de stilte uithoort over nooit begane wegen

Paul van Ostaijen

ontzind kompas leert dolen dichten
daarna op weg gaan is een weg verlaten
waarlangs geen bermtoerist meer ligt te slapen

zo draagt hij relikwieen van het afgedane
in zijn armoedig reiskoffertje Vlaanderen
naar de riviermonding die bron is van hetzelfde

als Pegasus met hem langs oevers snelt
ligt Troje in zijn hoefslag aan de Schelde
nabij een zee altijd belust op nieuwe kimmén

Stenen

nog voor uw ogen breken, aangestaard door blinde stenen
zal toeval u bezoeken om een woord dat in u leeft
en weigert raadselen te paren aan wat ogen onderscheiden
de bron van god heet droogte waar de dorst uw keel bewijst
dat tijd geen tepel is maar eeuwig jacht op het steeds vervagende
van lust naar lijk tot steen tast naar het braille van uw naam

Jaargetijden

list en illusie poederen de meisjeswangen
roes schemert een bal masqué; geen nirwana
troeft de raadseljurk der charme

zelfs wie oud is klimt uit echoputten
Eros' tango lokt de wellust en een walsje
spalkt de splinters van het heimwee

buiten de zaal passeert de winter
in een kruierende rivier; een vis
zoekt tevergeefs de bijt van gister

de maan tracht in een ladenkast
van ijsgang haar fossiel te proppen
maar lente vindt een ruggegraat van kribben

Lucifers

ach, het wordt avond
tussen hen; koudvuur sluipt
door liefdes krochten

toch tracht de larve
der vertwijfeling zich
te verpoppen bij een lucifer

twee sigaretten, eerst sur place
dan sprintend pas de deux tot
alles eindigt in de asbak
hoor!

't tuinhek kleppert welkom
welkom terwijl er juist
iemand uit wegrent
een vleermuis
waant zich Lucifer
de zwaluw echter nestelt
op zijn doosje

Naar zolder

soms schrikt u wakker naast een vrouw
met wie u jaren bent getrouwd
en sluipt de trap op naar de kist
waarin een trouwjapon verteert
van haat tegen een oud horloge
dat stilstaat in haar zijden plooien

daar, op de zolder van de ziel
bewaakt geen trots meer uw verdriet
dat plannen uitdenkt voor een daad
en telkens terugdeinst wanneer wraak
z'n mes wil wetten op de steen
die ooit uw hart moet zijn geweest

want tussen liefde en verraad
verbergen leugens hun gelaat
maar door het dakraam vindt het licht
van een lantaren uw gezicht
dat naar de zijden plooien staart
terwijl de klok beneden slaat

Een winkel vol klokken

o wereld, je paleizen
ze zijn gebouwd op massagraven
niets kan van mij de kroonprins maken
van utopieën, paradijzen

steeds als iets je angstige turen
overvalt met wat zichtbaar bestaat
kruip jij weg in een monnik vol muren
die het licht dat hij schept niet verdraagt

maar z'n schaduw een schepper ontlokt
waar verleden zijn kinderen slechts
onverschillig te vondeling legt
voor de deur van een winkel vol klokken

Chopin

takken verassen en de weg bereikt
een punt waarop de weg verdwijnt
de maan komt op, kijkt rond en vlucht

verbolgen terug achter een wolk
omdat in plaats van haar nocturne
liefde een duet vertolkt

in licht tot schemering gezeefd
legt herfstgloed onder winterbomen
een looper uit voor lentelover

en staart de bode van de leegte
voorbij het einde van de weg
in het gat dat hem de weg verspert

Eiken

jaarringen pijnigen een hart van eikenbast
onder de pijl waarmee de namen zijn verenigd
van wie zijn hunkering verstopte in gekras
en een geliefde die van hem nooit heeft geweten

stolde hun bloed al voor de schors zijn wond ontgroeide
of leeft er iemand hoger dan de stam het bracht
op een verdieping waar de zon niet wordt ontkracht
door het gebladerte dat oude hartstocht koestert

vaak staat er s'avonds bij de eik een man te staren
naar een balkon tot uit zijn droom een silhouet
wordt weggezogen in een mui tussen de kruinen

op het moment dat wind zijn mijmering beschadigt
en weemoed, buigend voor de wetten die hij fluistert
een tak hoort knappen als een heft, te sterk omklemd

Europa

ooit is een valk van iemands handschoen opgevlogen
boven de burchten die Europa's heuvels kronen
terwijl er voiles voor het kijkgat bij de tinnen
als fuiken stonden in het blikveld van beminden

nooit zag een jaar de eeuw die langs zijn dagen daalde
zoals de valk het veld ontsteeg onder de transen
toen macht zijn stoet vooraf liet gaan door elegance
waarna vertedering door wreedheid werd verraden

maar in de kerkers van elk tijdperk kwijnt 't hoofse
in stil verlangen dat haar doel bedroefd verzwijgt
vernieldde hoop reist in 't geheim naar oude dromen

over een heuvel die zijn kroon naar bergen reikt
achter de voiles hebben ogen zich bedrogen
om iemands hand die valken terugdroeg naar hun kooien

Land van Bach

paardehaar en eiken delen
binden wit tot dorpstaferelen
waarop mijmeringen spoken
die hun daden niet geloven

torens reiken uit de dalen
om uit nevelen te halen
wat in nevelen gehuld
wacht tot zonlicht het verguldt

langs de boomgrens van zijn dromen
ligt ten zuiden van de Denen
't Middenrijk met z'n fantomen
één te zijn rond wat het deelde

vrede breekt de wil der roedel
met een leegte waar verlangens
steeds hun foetusvuisten ballen
in een schoot die hen niet koestert

hemelwaarts ontvluchten bogen
't pied à terre, van god verlaten
maar een tempeldroom bewaakt er
hoop op meer dan hoop veroverd

tussen praal van ornamenten
in een kerk waar voetgeschuifel
't heidens oor heeft ingefluisterd
hoop op meer dan godsgeschenken

Reisgedicht

ik ben naar achteren gerend
in de almaar voortrazende trein
door het gangpad dat zichzelf geleidt
naar deuren die zijn afgegrendeld

daar hebben schimmen mij herkend
als hun gelijke in de schijn
en wachten tot er wordt geremd
de zwaarste reis is waar men blijft

Burgwerd (1)

buffers van steen op de rails zonder wissels
roerloos een kerkje als een wagon
op het terminusstation der seconden

jaartal en naam verweren tot rebus
zerken wenden zich af van de levens
die hun verliezen verhieven aan wonden

waar Jezus aan stierf toen spijkers en doornen
het van hem wonnen op Golgotha
een terpje, te klein om een god te bekoren

hoort in echo's van maanlicht voorbijgaan
de wanhoop op zoek naar wie haar wichelt
een heilsplan uit spinrags plattegronden

Burgwerd (2)

de torenhaan wroet tussen sterrenbeelden
wier gloed het kerkschip met geloof bevrachtte
een schrikdraad dwingt een kudde vee
achter het slachthuis in de mist te wachten

op iemand die, nu hij de lamp ontzielt
zijn lichaam prijsgeeft aan de duisternis
en wegglijdt in een staat van gisting
waar hem geen mythos meer tot netvlies dient

begeertes labyrint verlicht haar gangen
maar houdt daarin de kleine god gevangen
die stemmen uit zijn schepping hoort souffleren
in een parlando dat de dag tracht te bezweren

Burgwerd (3)

lantarens glimlachen besmuikt bij het zien vergaan
van een komeet die schijnt te vluchten voor de haan
in hongurig donker dat vergeefs z'n zakken keert
boven de braakliggende wereld van de stilte

dan staat de wind op tussen halmen langs de trekvaart
alsof zij iets van de verdreven zee bewaart
achter een einder door geen reiziger geschonden
maar in de hoeven doven dromen, waakse honden

blaffen de zon toe die rond moddererven wegen weeft
van dorpse straten traag op weg naar grote steden
waar wissels glanzen tot haar zinderend saffraan
de trams verleidt om hun remise te verlaten

As

de min der stilte zoekt de dood
met zoemend bloed nu ik slapeloos
gegijzeld tussen lakenplooien

toekijk hoe melancholie
de sintels van een spoorbaan ziet
waarmee de hartslag haar bedriegt

terwijl de treinen van de nacht
door dromen gaan waar ik op wacht
en volle maan verhit ontkent

hoe koel het lot is van de ster
die zij gelooft tot zij beroofd
terug moet deinzen voor 't besef

dat haar verzenge als ochtendrood
mijn handen kleurt en het gordijn
iets van de as naar elders rijdt

De korf

zijn is van woorden koningin
maar worden is een rijk verzegd
dat eindigt waar een korf begint
raadsel te zijn op redes weg

daar zwoegen, zoemend als van pijn
de darren rond hun majesteit
met maar één doel: een volgend ei
en stolt, vergaard langs schone schijn

de was tot raten, oh! geen bloem
herkent de vruchten van haar bloei
nabij de smidse van het licht
bezwijkt een zon aan zijn gewicht

Alles

zwerven langs de rand van alles
nooit vond nacht de slaap oase
na een dag fata morgana
wind wiegt licht, lichtjaren oud
in een wieg van kreupelhout
tussen maden en patrijzen
sterft een god in z'n gelijke
tussen dromen en ontwaken
pikken de patrijzen maden
langs een rand die niemand kent
kruipen lichten zonder ster

Lucebert

één kier en de nacht blijkt een deksel
geklemd op een doodkist vol sterren
daarin knokken kippige driften
met woorden te log voor hun licht

en worstelt een god door een schoolhoofd
zodra een gedicht zich veroorlooft
een spijker te zijn in een Jezus
van brood dat de lezer wil eten

maar dichten is dorst tot verbazing
meer blaas heeft dan smaak redacteuren
het licht dat de leegte besmeurde
wordt woord in de mond die het maakt

Blakte

straks als de zon aan Sisyfus zal zijn ontglipt
en ieder ding zich voor de loopplank van zijn schaduw
reisvaardig maakt terwijl de ebstroom van het licht
geen wolk meer ronselt die zijn bedding nog kan dragen

koersen er schepen waar de horizon vernevelt
vlak langs het toeval dat berekeningen hoont
achter de einder van een droom, uit niets geweven
om te ontkomen aan de nacht die hen omzoomt

de wind gaat liggen als een afgeschoten vogel
in blaktes spiegel werpt de dood z'n eerste blikken
o uitersten, drijft niet tussen uw vleugeltippen
een oud verlangen dat zijn vlucht nooit zag beloond

Martinus Nijhoff

Moeder Mythos zoogt de wereld
voor een spiegel zonder randen
in een bootje dat nooit strandde
en de stroom volgt die het vindt

hoge wind bevecht de wolken
op een slagveld van azuur
kerktorens dringen als dolken
in de rug van ieder uur

wat loodst Mythos met haar kind
naar de oever van de spiegel
waar de dijken hoger klimmen
dan de drang die haar bezielt

weemoed reikhalst naar een wonder
om de bocht van de rivier

maar de oevers kwijnen somber
langs de stroom die hen bestiert

De blinde

struikelend geblinddoekt water
wringt zich tussen steen en wier
op de oevers wordt het later
dan het al geweest is hier

doen de stenen of zij slapen
voor de bocht waarnaar het stroomt
bang dat water hen zal vragen
ziet een blinde als hij droomt

droomt een blinde dat zijn ogen
stenen zijn in de rivier
die haar oevers heeft verbogen
om geen zee te hoeven zien

De zeekaart

de zeekaart kreukelt in de zwerver
de zwerver deint over de banken
langs een wrak, het kleinste land
is hem te veel, alleen de verte
mag aan land in hem

geen ijstijd veegt de handen schoon
aan de ruïne waar hij was gaan wonen
als niet de zwerfkei in een dal van leem
hem waaks had toegezwegen

de zeekaart jeukt, 't is wat hij vreest
de boeggolf van de Hollandse Gallei

maakt ezelsoren aan zijn einder

Wielen

een hek gesmeed van wagenwielen
werpt zijn schaduw op de weg
ooit voorgevormd door hun profiel

arm daglicht morrelt aan een slot
de poort van een kazerne knarst
plots rijdt, tuk op een fik een tank
verlekkerd het statuut kapot

nog niet onthoofd ontbiedt de koning
z'n generaal die als beloning
voor grove trucs zes sterren wenst
maar als een duif (zijn louche tress!)

de stafkaart en de troon beschijt
rolt voor een neus aan snuif gewend
een wolk van kruitdamp door het rijk

De huig

de huig is moe van het hoeraroepen naar petten
de huig moet woedes worg verproepen
wie brood ziet in lucht is zelfs honger te vet
toch hunkert de huig
als de vloek naar de fluim
om onder de plissérok van het ademen
op zoek te gaan naar moeder aarde

maar de huig heeft van veel wereld geen weet
en deinst voor de tongzoen waar de tijd
meer kaken opent dan liefde verbijt
de huig kent van liefde alleen het speeksel

Osip Mandelsjtam

je hart niet luchten in oktoberse orkanen
de steppe brandt rondom en met een hand verformfaait
schrik in een broekzak ongelezen korenaren
van velden waar nog sikkels zonder hamer maaiden

een nieuwe tijd verruilt zijn geest voor oude gruwelen
en dwingt zijn kinderen tirannen te bejubelen
maar iedereen die z'n bevreugeling niet schuwt
staat oog in oog met wie een nekschot af kan vuren

spoorloos gaan jaren langs besneeuwde prikkeldraden
waaraan geen flarden van een jas of want verraden
waar je moest zijn als je gedoemd was te verdwijnen

de eeuw smeult na, haar gloed heeft weduwen verzameld
om zich te warmen en in woorden daar gestameld
geeft Warschau's as de vleugels prijs van zijn herrijzen

De wind

de wind waait zus, de wind waait zo
de wind loodst steeds het berkevlot
met Ruslands' oude dromen
van Poolzee naar de tropen

blind is de wereld voor het misverstand
dat rijken sticht en weer ontbindt
terwijl de grootste dadendrang
slechts aarzelingen overwint

om al het zilver van Siberië
heeft vaak de wind perplex gezwegen
dan was het stil totdat een briesje weer
begon het vlot daaronder te bewegen

Mozart

in flarden damp verliest de avond haar contouren
maar in een koets verovert slaap de stoutste droom
van iemand die zijn vaders koets zó lang bewoonde
dat hij het hof wel kent waarheen de reis hem voert

onder hem door stroomt de rivier die alles eist
en krijgt; zij lacht om poeder , pruiken, hermelijn
en plaagt de machtige maar bange kardinaal
bij het pootjebaden in wat maar niet stil wil staan

hels dal dat levenslang een hemelrijk doet hopen
boven de berg waar eeuwigheid wat sneeuw beheert
hoor! langs de kronkelweg naar Wenen lucht zijn wrevel

een bitter hart tegen het rotsoor van de nevel
en met de koets waarin zijn vaders schim verteert
verdwijnt een page die zichzelf tot keizer kroonde

W.F. Hermans

de duurst bevochten roem betreft een rijk
in eenzaamheid; streng moet een schepper zijn
om god te blijven, langer dan een zestal dagen
wetsteen van weten dat geen laatste zondag zoekt
maar kijken zicht geeft door de ogen op te slaan
met een bekentenis als van een koningsmoord

de god geloven die men is, o ballingsoord
als onder as van oude vijandschap gesmoord
de ziel matroos wordt zonder schip maar met een koers
weg van een kust waar storm alleen nog duinen dwingt
uit de gelederen van steen te deserteren

op elke blauwdruk waar de geest zijn daden wikt
staat een gebouw, tot z'n verwoesting voorbeschikt
hoe moet dan Koningin Vergetelheid onttroond
als men van mythen de ruïnes heeft bewoond

Bezit

van roes een kind en door betovering bevoegd
leef ik een leven in het weeshuis van mijn huid
niet ver daarbuiten regelt geld zijn wilsbesluiten
maar ik, van kleiner god het voorwerp van zijn pogen

zie dat het licht de koortsblos is van duisternis
op ingevallen wangen gloeiend rond een aarde
die dromen koestert waar geen mens nog uit ontwaakte
en weet; mijn leugens zijn mijn enige bezit

Levensloop

toen hij de celkern van een god vergeefs verkende
in de alkoven van een jeugd tussen demonen
leenden verlangens hem het glanzen van de engten
die verre zeeën een verzande Lethe tonen

en hij begaf zich uit de wachtkamer seconde
gehuld in dromen naar een niemandsland van kaden
totdat de dood nabij het dranghek van de dagen
met haar pincet van sterrenchroom zijn schaduw vond

Kwelder

gestrand in het slik van de slaap
verstrengelen uren tot kluwen
de schim van een snavel beschaduw
zijn weg naar het bloedige raam

vuurtorens fouilleren de schelpen
op daglicht in dromen verzand
maar wie zwerft door een kwelder
langs de kimmten van het verstand

Dorp

dromen deuken de nacht
stilte zaait wind
in een voor naar de zon

ziedend magma stolt tot dorpen
moeder rag wiegt zacht haar poppen

waar zullen vleugels zich ontvouwen
als straks dauw verdampt en lauw
de dag stroomt over zijn geschapen randen

De lotus

smeulende kim, de blik in westelijke richting
rug tegen sterfdatum van wie een sokkel kreeg
voor een ver oosten dat hij met een vloot veroverd heeft
en weer verloor tussen de lotus en de riffen

terug deden zon en maan de zee naar stranden grijpen
waarop een droom z'n schepen roemloos zag verdagen
en angst voor het water moed vergaarde door te blijven
achter de duinen in wier schoot wij goden waren

de zee verwerft niet meer dan dit éénzelvig staren
van stenen ogen en van ogen waarin leven
zich in de duisternis verliest die het omgeeft

maar de seconden lichten op, een rookpluim kringelt
boven een schip dat aan geen thuishaven herinnert
waar ook mijn ogen op een rif van slaap ontwaken

Achter mij

voorbij de kloof
een groter kloof
die tussen spiegel en het oog
maar achter mij staan ramen open

tevoorschijn kwam ik en verdween
van plaatsen waar een jonger eik
mij in zijn lommerrijk liet spelen
als in een nooit ontgonnen mijn

zou rond de duisternis
gesponnen uit mijn sterven
licht dat geen netvlies heeft doordrongen
kunnen zwerven

Friese avond

de koeien drinken uit hun spiegelbeeld
het dorp slaapt lager dan de zeedijk waakt
over zijn terp die in zichzelf verdween
zo lang al heeft getij hem niet belaagd

de maan, haar stem door stilte overmeesterd
kent niet de ster die in haar licht verbleekt
maar ginds verzilveren vuurtorens hun schijnsel
in kwelders waar het water langzaam stijgt

wie sterft nog op de plek van zijn geboorte
als laatste van de laatsten van een volk
of waant zich aan de noordergrens van Rome
Romein die terug moet deinzen voor dit oord

Wiegelied

laat witte spiegels luiken zijn aan het kelderraam
en zien hoe hunkering zich spijzigt met de waan
ergens te zijn waar in de hoeken van zijn ogen
de gevels stevens zijn van schepen op het droge
die moeten wachten tot de vloed hen weg zal dragen
maar welke steven die de eeuwen heeft doorkliefd
hoort niet ons lot bezingen in een wiegelied

Havenliedje

schoorstenen dragen wimpels van walm
onder de wolken fluiten de schepen
en varen de sluis uit naar zee

varen zij naar Afrimier
land dichtbij de verte hier
tussen zee en hemel glijden
horizon en reling beide

boven de golven
muiten de meeuwen
iedere wimpel wordt wind

De zeiler

langs wrakbezaaide zee'n klinkt lawaai
van claxons en flaneurs op boulevards
aan masten die hun spiegeling ontstijgen
hijst wanhoop uit verveling witte zeilen

maar de nabije haven mengt haar geur
in blakte met het machteloos humeur
van iemand die van strand dat niet wil wijken
bazalttentakels naar zijn schip ziet reiken

ginds flirt voortvluchtig leven met de roes
en wordt hun carrousel van licht belegerd
door schemer waarin hij de vreemdheid voelt
van het doelloos zijn in avondlijke schemer

zo drijft hij met het tij dat hem ontvoert
de kust langs tot een vlaag z'n zeil beroert

en het wordt later; aan de horizon bewaakt
een horizon zijn vuur, maar het wordt later

Ijs

ik zag een bloem ontluiken op het glas
dat eerst mij van onzichtbaarheid genas
de nacht onthulde verre fronten
kanonvuur is de moeder van mijn wimpers

ik las het braille der elegieën
van poollicht dat zich dacht vereeuwigd
terwijl de aardas in een koude kom
slechts dagen vijzelt voor de duisternis

Hollandse joik

noordwaarts tot de naald verdwaalt
jaagt de golfstroom mist en schip
kocht ik van een Same wind
of een lege rendierblaas
noordwaarts, noordwaarts, maar tot waar

sneeuw offert de winter stenen
steen offert de zomer sneeuw
beiden offeren zij eeuwig
aan de nooit voorbije eeuwen
die verzameld in de verte
naderen op gletsjersleden

wat houdt nog de kudde Samen
witte legers of sjamanen
bij het nachtvuur van de zomer
wachtend tot de muggen komen
wachtend tot de muggen gaan
met een mes, zolang gewet
tot wie oud genoeg is sterft

stilte is van steen of sneeuw
soms brengt dooi met duizend beken
snel wat zilver naar beneden

dan is stilte weer alleen
maar alleen is hier alleen

In het hoge noorden

de lente legt gehaast
een steentje in een nest van stenen
hoe klagelijk aan een baai
klinken de dieren die gaan paren
nu het drijfwijs breekt, een kajak
gaat naar zee, de jager zwaait

vanuit de wakken in het wit
glinstert het verst verleden
hoe zou het zijn
zonder een mens beneden
zag ik de ster of is een licht
op reis met mij
door water dat met een lawaai
alsof het sterren baart
weer dichtvriest tot het volgend jaar

de jager zwaait, een slede
gaat naar zee, 't is stil ineens

Zondagmiddag

stad aan de monding van de onbedijkte Lethe
waar moeders as langsreef en vader woont in duisternis
als doek uit garens van verweerd verdriet geweven
hangt rond een klokkentoren slecht getaande mist

't is zondagmiddag, stromen wandelaars omzomen
een dode potvis die daar hangend in een kraan
terwijl zijn darmen angstig aan elkaar ontkomen
de blik ten hemel houdt: Neem mij, laat Jona gaan!

ik waad door bloed, de mensen wijken voor mij uit
maar naar mijn vader schreeuwend hoor ik echo's huiverend
de weg kwijtraken tussen muren van gebouwen
die men verbouwd heeft en mijn stem niet meer vertrouwen

en ik die schreeuwde naar de bron van al mijn schreeuwen
sta aan de monding van een wegvloeiend verleden
en zie de mensen en de buizen van riolen
op de rivier van de vergetelheid uitkomen

Hier

verdwaal en wuif de wegen weg
achter een hekje in de heg
mijmert het asfalt in de zon
over een reis die hier begon

de wind zoekt, in een struik ontwaakt
het bellekoord van rag maar vindt
tussen een rillend vleugelpaar
een spin die uit een vliegje drinkt

dan slaat een hek ; is het de wind
of komt van verre reizen thuis
illusie nu de spin begint
aan 't web dat net is stukgewuifd

Elders

alleen de regenputten hebben zich verdiept
in deze straat waarboven voortijlende wolken
vergeefs verlangen naar wat linnen en penselen
ooit leefden schilders die het bladgoud van hun eeuwen
hebben verzameld in hun straten
maar hier niet

hier staat een toren die van uur tot uur zijn brons
op een pallet van stilte mengt met zacht gegons
dat onder putdeksels vergadert over morgen
Misschien heeft Gisteren een toekomst toebedeeld
meer dan de dageraad het dorp heeft laten weten

zo loopt de straat slechts op een andere straat uit
waar eenzaamheid haar nest de brievenbus bevuilt
met wat zij schreef terwijl de straat de naam opleest
van iemand die men zonder straatnaam zou vergeten

Een kippenei

mijn echo bladert in mémoires van lawines
maar kent de berg waaraan de zon zich dagelijks snijdt
de lange brieven van een gletsjer die daar schrijft
aan een geliefde in het dal waar zij rivier is

wordt ieder raadsel dat zich van z'n vraag bevrijdde
een dichte deur waarachter leven naar Gods wetten
de nachten anders maken zal dan slapeloosheid
op een matras dat kraambed was en straks een sterfbed

soms doet een buurvrouw of ik afdaal uit de hemel
wanneer ik aanbel om een kippenei te lenen
maar als zij aanbelt staat zij daar en lijkt vergeten
dat ik bij haar was om een kippenei te lenen

Iets weggooien

scherf voor scherf begint zijn cirkel
in de poel waar ik iets weggooi
en dan opent als een wond
plots de mond van menig vis
die daaronder wonder is

cirkels dringen naar de oever
deinzen voor de witte woede
zwanen glijden voor de maan

als het lichtschip dat haar eigen drift bebakent
bij een dode ster zal staan
is het nog baken dan, waarvan, en waar
of blijkt de duisternis een licht dat uit is
in groter leegte die op grenzen aast
rondom het huis dat men voorgoed verlaat
om naar die grenzen toe te gaan

soms is daar schemering de twijfel
waarmee spijt naar scherven dregt
voorbij de rimpelingen waar de rietkraag
als een branding waarschuwt
voor een stranding

dan keren zwanen terug, boven de vissen
sluit het water en ik weet
dit kan de slaap niet zijn

De vlakte

de vlakte harkt haar vredig heden
en nergens wil een berg naar boven
maar tussen slinkende geloven
droomt hij die van de dag niet weet

of schaduw meer nog dan het licht
de leegte rond het graf bezweert
dan trapt hij op iets uit de wereld
en springt een hark in z'n gezicht

Bonnard

als alle kleuren kleuters zijn en aan de hand
van een novice in de liefde moeten leren
dat rondom dingen zich verkleden op een rand
waar Moeder Overste zich naakt voelt in haar kleren

keert soms een moegezeilde bark de wal haar wang
toch heeft een kamer juist haar eigen hart ontgrendeld
via een raam dat openstaat zodat de zang
van wilde bijen zich kan mengen met haar lente

met niets dan 't innerlijk verbeelde blinde zijn
tot plots de schemering doorbloedt als een verpleegster
het zwachtel afwindt, fluisterend - U bent genezen'
maar u hoort – Genesis',ziet licht: begin en eind

Schaduw

komt licht een trappenhuis van nachten afgedaald
om met de schaduw van een trede zich te meten
hier houdt verlangen door vervulling banggemaakt
ontredderd ruggespraak met de voorbije eeuwen
over een weg waarlangs de bergen zijn begonnen
sporen te dragen van wie hen voor 't laatst beklommen
ik ken de dichter die in eigen hoofd gekluisterd
zijn schaduw werpt op wie hij nooit zal zijn daarbuiten

Wantij

verdane tijd, maan aan de mast der eindigheid
niet op de dingen maar hun namen uitgekeken
nu ook de droom geen bonte vogel meer bevrijdt
boven een enkeling die naar zichzelf is uitgeweken

behoedzaam vaart het dorp z'n doden door de avond
totdat de postrein in een harnas van lawaai
de halte langsraast waar een nooit verstuurde brief
z'n raadsel deelt met wie hem in een handtas achterliet

en met de schittering die in mijn ogen daagt
voor een loketvenster dat op dit uur gesloten
wacht als een schelpdier tot het uitgaand tij gaat lopen

wordt drijfhout voor een eeuwig vuur gespaard
elk antwoord is de schepping van een vraag
maar deze brief blijft in mijn handen, ongeopend

Dodenschip

de zeemist licht het anker van de verte
een rookgebed stijgt op boven de haven
opdat zich ooit iets hogers zal voltrekken
de vloed jaagt vogels weg van een kadaver

verbijstering moet wijken voor slijtage
een hand gebaart en voelt z'n leeg gewicht
achter mijn ogen wordt het nacht en stikt de vis
in het oude net dat ik nog éénmaal in zou halen

verbrand mij op de vloedlijn van de eeuwen
wanneer ik daar zal stranden en omzoom
mijn as met witte stenen, als een boot
voor anker waar de vogels zijn verdreven

Maanwater

water van de maan bevloede
groeven rond verdorde wanen
toen een stem het tijdschip praaide
dat naar aardser havens roeide

eeuwig ruilde prompt het heden
van haar zee voor nieuwe dijken
maar was blind voor blinder ijver
van het licht verward in leven

daar, verscholen in de huizen
waar die stem z'n echo's wenkte
werd in iedereen ontluisterd
wat dit maanwater doordrenkte

Baudrillard

de drager is zijn denken moe
waar draagt hij ruil na ruil naar toe
wat winst lijkt tot zijn laatste uur
passeert zonder een eindfaktuur

of neem de dichter; zonder ruil
is hij verstekeling en schuilt
weg tussen handel bij een kust
die men bevaart, op winst belust

o doffe speeldoos, vadsig hart
beweeg tot reizen wie in smart
z'n aankomst uitstelt en vertrekt
naar elders, vlakbij, onontdekt

Turner (The Fighting Temeraire

tugged to her last berth
to be broken up)

vuur verzengt de grens der dingen
want de dingen zijn bewezen
met de wil die dingen tekent
om hun plek te gaan ontginnen

zo verdwijnen schip en rede
met een schip dat moet onttakeld
omdat zij die haar verslepen
op het innerlijk vuur al varen

en verschuift de laatste zeemijl
van de eeuwen in wier goudgloed
Holland langs de einder zeilde
voor het streek wat stoom beroette

Arvo Pärt

de Est ontroest zijn berenklem
een kerk met overslaande stem
smeekt tot de verte maar ontwaart
van God de mist die niets bewaart

dan 't oude heimwee naar het ijs
bevroren dooiwater gijzelt
een steen door gletsjers ooit ontvoerd
slaap huivert voor de haat die roert

in een verleden dat zijn juk
op schouders van de stilte drukt
en plotseling meent pijn te weten
waar horzels zaten toen zij beten

Boven de wind

geen stilte peilt het ver gedruis
van bossen waar de wind niet huist
maar zwerft; een meer daar middenin
verstopt iets in haar rimpeling

wat dromen stelen in de nacht
wordt door de ochtend teruggebracht
bij ieder die de dood nabij
z'n leven van gewicht bevrijdt

en in de bossen vindt het meer
de stilte en haar spiegel peilt
boven de wind een sterrenstip
die niet meer is en toch nog schijnt

Licht op aarde

komende van sleetse sterren
vond noch zocht dit licht de aarde
maar geraakte in een zwaarte
die het van geen schaduw kende

hier beleefde het seconden
waar men lichtjaren berekent
en een lijn tot netten ketent
hier beviste licht de gronden

in de ogen van een visser
maar om vis verstoep in scholen
miste hij hoe in zijn ogen
zwarte zonnen sterren vingen

Het korenveld

de boom bezit een lege plek
waar hij niet zijn kan rond een nest
hij die dit veld in drieën deelt
is wat de leegte even leent

als op een middag licht te laat
de avond aanvalt en de maan
haar sikkel slijpt en sterren oogst
die niemands ogen zijn beloofd

dan keert zich bang naar vaag geloof
verlangen van elk doel beroofd
en in de schemer wordt ontleed
wie wordt gegeten en wie eet

De sleepboot

waar ook de rivier uit een bron wordt geboren
zij die nooit weet in haar mantel van mist
wat zij geeft aan een volk dat haar monding bevist
schuift zwijgend haar gruis over sporen van voordien

zo vaart elke ochtend als sterrennevel
een eeuwiger ochtend in fletsheid betreft
de sleepboot zonder een sleep naar de rede
weg van zijn rook die tot flarden verrekt

maar stram in de vlagende wind van de zon
omspannen de steigers hun schaduwrijken
ver van de plaats waar een bergland begon
een jonger rivier naar haar einde te drijven

daar wacht nu de sleepboot als een wees
in de golfslag die gruis tot zand vermaalt
op wie er zal terugkeren van de race
om het goed waar de haven z'n kranen mee staalt

Belegering

geen spoor verbindt dit zoemen met een stem
waar duizendvoudig tollen in de zon
van vleugels kelk voor kelk een echo schenkt
tot opvliegt wie in ruil daar honing won

de aren barsten uit de trance van halmen
een hinde in haar leger voelt verraad
als windvlagen het korenveld belagen
en vlucht tot kreupelhout haar jong omarmt

de god van het gedroomde lijkt ontslapen
maar engelen bazuinen aan zijn lijk
de hymnen van een onontdekte aarde
waar 't leven grensrivier is van hun rijk

hoor snel nog stilte kelk voor kelk betreden
zie blaadjes vleugels veinzen voor hun val
maar nu wijkt voor een straks dat het belegert
en niets is wat al was of komen zal

Mythos

tussen zon en stront geboren
zwerft de jager maar de aarde
baart hem zaden en dan oogst hij
tussen zon en stront zijn koren

langs de weg die wegen stenigt
zoeken echo's karresporen
raadselen omgeven weten
op de rand van z'n geboorte

maar droomt weemoed, zelf voortvluchtig
nog de droom die wanhoop tuchtigt
of scheidt mythos slechts nomaden
aan het graf van hun sjamanen

tussen zon en maan ontwatert
tij de buitendijkse rijken
waar de prielen slechts verplaatsen
wat zij zijn voor ze verdwijnen

De heilige berg

de berg herrijst, van eeuwen ijsgewicht ontdaan
zij die hun heiligdom de laatste grond ontnemen
zoeken een licht dat hen verboden vruchten baart
en vinden zuidwaarts in de steden godenschemer

een ander ik dat in zijn lichaam potverteert
neemt van mij afscheid nu ik hellingen bestijg
zoals een schijndode die, in z'n grafkuil glijdend
dit glijden voelt en zich er niet tegen verweert

illusie leidt alleen verblind een leefbaar leven
weet los te komen als een bloedend toendrahert
uit de omarming van zijn lot, de lynx, voor even
o wat is menselijke hoogmoed naast een ster

de kleinste ster die in mijn halfjaarlijkse nacht
het ouder duister van gods voorportaal betast
en mij verhalen doet die al veel langer duren
dan die van 't ijs dat langs de rotshellingen schuurde

de berg herrijst, beklimt zichzelf van eeuw tot eeuw
en in seconden die slechts spoor zijn naar omhoog
ontsnapt uit nevelen de eerste regenboog
boven een hoger berg die ik nooit zal betreden

Dichter

als sterveling geboren, gestorven als een god
die slechts zichzelf bekoorde, verbannen tot dat lot
als landgenoot van velen, een vreemde in hun land
geen huurling van hun Rede, geen slaaf van hun Verstand

klein land, jouw taal te spreken wordt elders niet verstaan
hier zwijgen is als schreeuwen, van elk gehoor ontdaan
ach jij! we zouden ruilen: mijn nachtlied voor jouw brood
maar ik lees slechts gehuichel, als grafschrift bij mijn dood

In het geel

moe van een lang al willen weggaan en niet gaan
moe van de reizen die uit aarzelen bestaan
terwijl het oude elders wijkt voor het bekende
en de vertrekbalies aan aankomsthallen grenzen

roltrappen stilstaan, koffers klemmen in een draaideur
nu alles zegt Ga niet! wie zegt mij Ga! waar geur
van gele velden in een droom mij plots herinnert
aan mijn verlangen, in een kooi van herfst verwilderd

diep in dat land wiens taal ik als muziek versta
vraag ik gebarend aan de plaatselijke heilige
een ex-matroos die ooit graan rond de wereld zeilde
waar in het geel de wegen ophouden te gaan

Vuurland

roem ontnam z'n meesterknechten
wind en deed hun zog vergaan
vóór de naam van Magelhaen
met dit water werd gevestigd

daar vroeg vuur aan vrome angsten
in zijn trance met hem te dansen
elke vlam verzwijgt z'n as
waar aan zee eens lava was

weer bezeilen wij een verte
langs een Vuurland zonder loodsen
zie, de steigers dragen dromers
huiswaarts om in bed te sterven

Vlakte van kerken

uit kluwen klanken zwermt getart
door klepels wat in wind verward
mijn raam bereikt en een in slaap gekluisterd Zuiden

zo vlecht gegalm dorpen aaneen
twee klokken heeft mijn dorp en evenveel
geloven als er mensen klokken luiden

moet ik ontwaken uit een slapen
waar zich dagelijks daglicht waagt
tussen vergeten en wat duister mij bedeeft

een slang likt met zijn zwaluwstaart
onder de dakgoot maar het broedsel staat
al klaar om uit te vliegen naar 't heden

De aalscholver

zwart heft de sfinx haar natte vleugels in de wind
waar riet z'n ene jaarring lucht naar licht laat wuiven
en het bazalt onder de duizelende ruimte
een sokkel wordt voor een gevederde leeuwin

de dijk verzakt tot een fossiel buiten de tijd
blauw zweert het slik nabij de stroom die haar herovert
op het vernuft van wie door blinde hoop betoverd
vergeefs op vleugels wachten in cocons vol pijn

wij hebben woord voor woord de sterren overmeesterd
en zijn door méér dan Evangeliën begeesterd
toen wereldzeeën kim voor kim werden onteigend

maar weet de vogel die een vis heeft doen verdwijnen
van de leeuwin en van het raadsel dat wij derven
kent deze vogel land, gewonnen op het sterven

De gevangenen

terwijl mijn aarzeling verkleeft
op het lemmet van te smeden wil
koelt aarde vol kortstondig leven
in poolijs haar gesmolten spil

wij sponnen uit een zijderoute
webben tussen oost en west
maar reislust sterft, zijn doel vermoedend
als bij 't besneeuwde mierennest

mijn voetspoor wegdooit; zelfs de maan
heeft in haar stof meer afdruk staan
maar heeft de zon de rups verteld
over de vlinder en de spelt

De steiger

ik droomde waar een steiger was
een pad verdwaald in manshoog gras
hield plotseling op, aan lager wal
vochten de golven in hun val

ik droomde en de steiger werd
een loopplank tussen aarzeling
en een geloof dat zij verspert
dat nacht van licht een leerling is

er kraakten planken maar ik sprong
waar golven in hun vorm verward
vertrapt tot pad, in gras verward
ik droomde dat de dag begon

Het schelpenpad

uit steden vluchtend waar geraas de echo's pacht
blijf ik gevangen in wie zegt mijn naam te dragen
achter twee ogen, foetussen, in coma wachtend
tot ik zal huilen wat geen visioen kon baren

vergaan omgeeft eenzaam gebeente met geboorte
en doet mij drinken met een dorst die bronnen vindt
achter een horizon die van de hitte zindert
boven oases waar de droom de dag behoort

maar stilte huist zo kort in niet vertrapte schelpen
het schelpenpad, naar dode sterren onderweg
wikkelt z'n lengte in geknerp waaraan niets hecht
van de versneden spier die in een schaaldier zwelt

Odyssee

witte stilte, oudste ster
leidt verlangen naar heel ver
blinde, zittend in je steen
spring! begin je odyssee

nacht delft uit haar zwartste nissen
licht om luchten schoon te wissen
maar de aarde sleept verwoed
al wat was naar wat nog moet

puinen, wrok, Ithaka's geest
zal ooit ijs de steen weer tillen
over land dat wild en wit is
zuilen, zon, Penelope

Een vrede

die draecken belagen d'oude caerte
maar stervend: legenden, door verten bemest
nu zonder douane de grenzen vervagen
is niets de koerier van de tijd die mij rest

een vrede bevadert het kind van de rede
aan zijn hand groeien nagels als aan de mijne
zijn pet is bevriend met gemaskerde veten
die zonlicht fouilleren op schaduw en schijn

in klokken die achter het niemandsland slaan
weerklinkt van vergeten gezang het refrein

Erfgenaam

de langste streep, de echo's van een stip
een kind reist met zijn horizon
verwondering sterft in waarom
maar wie is hij die in een ik

dat niet van hem is iemand is
en licht erft van geschiedenis
de sterren die dat kind bereist
onder het dakraam van zijn paradijs

lijken dichtbij, de witte hel
rond een gedicht dat niets vertelt
ketent slechts stippen tot een streep
geheugen wist wat chaos weet

Replica

alle heimwee is slib maar de haven herinnert
aan masten getuigd met de hoop op het slijk
der aarde, te roven uit Insulinde
waar de avond geen voorportaal was van Gods Rijk

de wind is de langste vinger van de eeuwen
en strijkt langs geluk dat bij aanraking breekt
uit het kraaienest van de Batavia
duikt een meeuw met het ei van een woedende ka

Nagels

een vuurtoren zaait sterrezaad
de haven stinkt naar rotte vis
een lamp slurpt muggen en de maan
staart bleek in wat haar spiegel is

het kijkgat van de dag, de nacht
toont weerlicht de bebloede windsels
van dromers, want de slaap loopt wacht
Gods Tweede Zoon komt liggeld innen

maar wat ook stof rond sterren schikt
gekweld in lichaams' sarcofaag
hoort Geest hem die, nu ochtend daagt
van een balkon zijn nagels knipt

'Pjutte Gusta' Erikson

nog komen samen van de naamlozen de laatsten
der kapiteins die elke nacht Kaap Hoorn omvaren
en horen zingen bij gehuil van westewinden
oude matrozen die in ra's de reven binden

alleen geluk redt wat berekening ontglipt
in de oranje nachten van de Noordse zomer
bezeilt mijn schip boven een dodenrijk de tover
van helder water waarin wrak na wrak passeert

nu wassen bomen in een smeltkom eeuwen zwijgen
op het gezang na dat in Mariehamn weerklonk
voor men liet zinken waar zojuist mijn anker zonk
boven een wrak dat op mijn zeil weer lijkt te zeilen

Dode ouders

de weg onteigent adellijke leegte
waar dorpen dromend in steden vergaan
maar wie heeft de mandolien van de maan
bespannen met haar snaren van nevel

geen vaderlijk wenkende ster, dode ouders
bewaken hun zwijgen met flessenscherven
verwonden de hand die hun muur verkent
ik sta op traptreden van schouders

ver van het leven, in de prullemand hier
begint ineens een prop papier
zich met de stilte te bemoeien
ik hoor een hand een vuist ontgroeien

Huiswaarts

nog tijd genoeg om niet te hoeven leven
de wil, verleid door niet meer willen zijn
om waar en wat men is, slechts streven
dat bang in drift en drift alleen gedijt

er hangt een maan boven een tuinfeest
de laatste tijd, mijn leeftijd, nooit mijn tijd geweest
stolt tot het onbewegelijk graniet
dat langs zijn hellingen nog stromen ziet

waar klimmers vallen en uit zicht verdwijnen
de maan verbleekt zoals zij is verschenen
onder de zon die dronken gasten huiswaarts leidt
aan teugels; tijd, door slaap versneden

Bos

kon wit wit sparen als tijd later
en donker dromen van een god
dat hem dan loslaat in zijn bos

kon wit wit sparen als ijs water
dat lentebeken nog niet kent
mijn bos is alleen een kerk in de herfst

Tulpen

er stroomt een rivier van donkere huizen
door landschappen onder verzegelde sterren
gezoogd door hun kleuren verslikt zich het duister
in tulpen achter beduimelde vensters

zinkt weg in haar staalzwarte schaduw een schip
of sist in de zeestroom, gesmeed door de wind
een buitengaats baken wiens gloeien verbleekt

en ergens, ver weg van waar mensen ooit waren
slaapt licht in een vuur dat al uit is op aarde
en stroomt de rivier langs waar wij zijn geweest

De dag

plots ontglipt aan de onderste stenen
wat verdwijnt in een schuilplaats van scholen
die als wolken geen vormen verdragen
en een long zijn waar bliksem in kucht

zouden schrijvertjes water betreden
zoals mieren geloven in hopen
maar de dag raakt straks zoek in de dagen
en de vis drijft gestikt in de lucht

Op het voordek

overal water dat stilstaat of stroomt
zeeën van tijd, voor ieders horloge
onder de doornenkroon van de dag
strijkt slaap de wildste veertjes glad

wie hieruit ontwaakt en naar later vertrekt
ziet elders slechts terug wat hij hier heeft ontdekt
de plek waar men is en waar niemand van wist
op het voordek te zijn van een schip in de mist
wij, met een zeekaart, en onze adem
we horen ons zingen in echoos vergaan

als aan de kust van alles
niet ligt wat wordt verwacht
vindt in geen droom dit scheepje
een steiger voor de nacht

Gezicht op Delft

als oude obers die de gasten liever waren
staan de bewakers de verbazing op te wachten
van wie vergulde lijsten lang een uur verteren
terwijl een ogenblik standhoudt omringd door grachten

fata morgana's boven spiegeland parket
leiden de Majesteit naar iets voorbij het leven
van zaal tot zaal, door honderdduizenden gewreven
met de sigarenas van sponsors en beleggers

wat zou mijn mes met woeste krassen kunnen schenden
in dit vergeefse nu, hier staande voor de wallen
van deze stad, die straks als elke stad gaat vallen
voor een beleg dat altijd duurt en nooit begint

ach zij bewaken slechts de waarde die zij kennen
en staan verslagen bij de klok die hen onteert

Nergens op uit

hij stinkt en hij bouwt en beweert
wat zwijgen betwijfelt te weten
zijn taal is een tuit rond een tepel
waaraan hij zich lurkend bezeert

hij doodt en hij rouwt en vertedert
de vrouw die zijn wreedheid verzilvert
hij steelt zelfs de buit van wie bedelt
maar deelt met zijn taal geen gedicht

er hangt met de ster in het duister
een glimp van haar wil in de wereld
een ster die haar sterven verzilvert
in stilte die nergens op uit is

Het doosje

er was eens een doosje met deksel
zoals iets er is op de grens
van zichzelf of niets daarin
maar dit doosje was in de wereld

wie hoorde er duisternis stikken
langs de weg die naar het deksel leidt
schoot een echo een herinnering
te hulp tegen vergetelheid

nooit bevond zich het doosje in handen
van iemand die het zag ontglippen
aan de vingers van een vinder

en zo bleef het deksel gesloten
op de wereld van het doosje
in de wereld, als die er was

Het huis van de zeiler

de gangen zuigen zich vol schemer
het huis vermengt mijn spiegelbeeld
met oude doden die zich wreken
op het leven hier, hen ooit ontvreemd

de stilte slikt maar heeft geen stem
verhuurd aan de seconden klaagt
de klok, door het hele uur belaagd
dat hem de duisternis beklemmt

er is geen overkant, slechts pijn
bezeilt een horizon van schijn
als ik langs spiegels kom en deins
voor schimmen die mijn weg bereiden

Hubble Space Telescope

licht verknoopt tot stip haar stralen
en de langste nacht begint
om de jongste dag te halen
aan zijn eerste zonnekind

wie beklom van tijd de steigers
en ommuurt een paradijs
stuurden goden aardse keizers
naar de randen van hun rijk

in de luwte van een vuurstorm
leeft onzichtbaar voor de lens
die hij richtte op zijn oorsprong
in de menigte de mens

Onder de wolken

zegt een stem wat stemmen zeggen
met de ruis die men beluistert
of een vondeling ooit hilde
liggend voor een crêche van sterren

harteklop, je luidste echo
krenkt de stilte in een leegte
waar geen sterren meer bewegen
nachtelijk asfalt zonder auto's

in een stad onder de wolken
zal verbannen naar zijn dromen
iemand slechts de slaap ontkomen
in een stad onder de wolken

Kikkervisje

grote beer, kleine beer, tapier, termiet
Daarom draagt zijn zoon Waarom
komen zij ooit weg van hier
Waarom draagt zijn zoon Daarom

werd ik aan een hemel Stier
tikkend op een glazen kom
waar dat kikkervisje zwom
voor het in mijn iris stierf

Monaden

als Leibnitz zittend in een stoel
leg ik de zweep over mijn honden
slaap jaagt de slee door het gewoel
van sneeuwvlokken weg van seconden

de nacht ompant een gouden eeuw
van volkeren op drift geraakt
bij Bruno's vuur leest Gallileï
tot 't schip in poolijs wordt gekraakt

ontwakend waar de kamer koud
de verte met haar raam benauwt
gedoogt haar glas een eerste bloem

maar 't sneeuwt niet meer, de wolken wijken
en smeulend langs kristallen twijgen
verschijnt de ster die haar verwoest

Een zomerdag

er dwalen doden door de dingen
waar puin zich van hun pijn verlost
tikt geen horloge, klopt geen pols
lost duisternis geen duif van licht

mobiël van spiegels, schroot van telescopen
de nacht bewaart in sterrennevels
een zomerdag waarop wij hopen
staand aan een graf naast wie nog leeft

een god verdubbelt er planeten
en licht dat ons om hem verblindt
maar wij die hier om goden spelen
zijn bedelaars als toeval wint

Tjijtjak joik

wie hardt zijn mes in smeulende herfst
maanzieke haloos zwepen de hemel
met lussen als lasso's, maar 't oor, niet gemerkt
behoort aan geen rendier of sterrenbeeld

dan dooft alle gloed, het beekje slinkt
een berkje schudt z'n gewei in de wind
en halverwege de helling ontmoeten
regen en sneeuw elkaar rond mijn voeten

op het glimmend statief van melkwegen rust
de onvindbare leegte die goden onthutst
en licht verwacht dat slechts gedijt
in duisternis door stof bereisd

maar bij dit schijnsel lees ik kaart
er valt geen ster, de angst orakelt
dat met de komst van een komeet
zijn vuur voor ons een heilsweg weet

jaagt honger pinguins naar dit noorden
o weemoed, eland tussen koorde
en cirkel waar een pen hem leidt
aan gene zijde van de tijd

nu draagt elk meer een vlies, de maan

moet zonder spiegelbeeld bestaan
en boven nooit vereeuwigd wit
verbleekt zij in het noorderlicht

Rode nevel

uit gloed langs dwaalwegen bevroren
ontvlammen vuren die behoren
aan 't menselijk oog dat heeft gekeken
waar rode flarden oversteken

een zwakke stem, door ruis omfloerst
klinkt in het bloed van slapelozen
alsof de god der radelozen
sterft aan de last van hun vermoedens

maar niets bezit meer van een mens
dan angst voor ruimte zonder grens
een vraag op antwoord niet berekend

steekt schielijk over van niet weten
naar nevelen die slechts behoren
aan nevelen uit dooi geboren

Laestadianen

klimmend waar echoos hun afkomst verzwijgen
zag ik een god zich met poollicht verweren
tegen een duister dat niet wilde wijken
en er was niemand om mij te bekeren

plotseling dansten er vrouwen met zwanen
die in de sneeuw waren neergestreken
zingend, ontkleed “de Heer komt ons halen!”
toen kwamen mannen in 't wit van beneden

en lispelend onder het ijs liep het water
omlaag langs een huis waar men zilver verzamelt
en zwanen hoort komen en gaan bij het zeven
van stroompjes daar broedend op slijtende stenen

Oever

er valt een berk
giechelend strompelt de beek
langs het huis van de bever

op de oever
roept een kraanvogel
zijn geliefde kraanvogel

alleen de waterkant
reikt met steeds natter hand
nog naar de randen van de spiegel

Op deze sintel

soms opent het facetoog
van de sterrenwacht de nacht
en zoekt een gloed bij z'n geloof

op deze sintel slijpt de ster
het lange lemmet van de verte
zonder heft, zo roekeloos

een vonk glipt binnen en ontmoet
bij het koepelluik een oude spin
die er vertwijfeld netten boet

nabij een hardopdenkend blad
waar als een paraplu geknakt
de bidsprinkhaan een slaapje doet

Fata morgana

op de rede van omringend licht
deinen dromende ogen, open en dicht
maar ergens wordt een ster geslacht
op het offerblok van de eeuwige nacht

een sprankje hoop, bewaard door Lijden
dooft naast het aambeeld van de tijden
lacht niet om een blauw fata morgana
de maan met lippen van dode vulkanen

Romeinse cijfers

ontneem de aarzeling z'n stilte
betrek een leegte zonder weten
en heel de wereld raakt op tilt
en leeft, ver van wat vroeger leefde

alleen het dorp, 't mort om het vreemde
dat haar van toen naar straks versleept
hoor, stilte wijkt, haar rouw omkranst
zichzelf, diep in een klok verschanst

daarboven waar Romeinse cijfers
volhardend onder broze leien
verspelen wat de mens bemeet

en niemand weet wat leegte is
en niemand weet wat weten mist
waarheen de sterren ons verslepen

Klee

lijnen zijn dappere lippen van stippen
dicht bij de dood en niet bij de doden
woont in het leven een schilder, een dichter
dicht bij de dood als om te ontkomen

pas als dromen verdwalen in daden
is de wakende even gewaarschuwd
pas als dromen de dageraad halen
nummert de nacht haar zoveelste gruwel

vegen zijn voelende wegen door mist
maar het penseel weet evenveel
van de heldere ster als van verf en ontketent
tjilpen in vogels, stilte in vissen

Aan de melkweg

onder regens van kometen
tussen nacht en licht en leegte
huivert in de wei een paard
dat er naar z'n adem staart

voor de wil is het te stil
voor vermoedens nog te vroeg
aan de opstand van verlichte
vensterramen mist elk doel

dorstig van verlandde sloten
melkt een meer de halve maan
zonnen aan de melkweg zogen

al die in hun schaduw staan
mensen die in god geloven
en een paard dat ademhaalt

Een symfonie

het regent op de sneeuw die niet meer dekt
een ochtend komt de schemer uitgekropen
nadat de nacht op slaap heeft liggen hopen
in een lichaam waarin iemand ligt gestrekt

de stilte heeft uit oorschelpen vol zeeën
een symfonie van suizingen gemengd
met wat zich straks op straat wil laten spelen
door wie van elk portiek de snaren stemt

Siberie beplant vandaag Sahara's
naast steigers wiegt een rimpeling al licht
slechts zomerschepen op de wal bevaren
een ver stroomopwaarts waar de droom ontspringt

Pasternak

als in bevroren kruinen al de nieuwe lente fuift
maar poedersneeuw nog schilfers van de berk bestuift
klampt zich bejaarde roet verbeten aan een schoorsteen vast
onder de rook die dromerig een jonge ster betast

straks een fossiel reptiel in menseloze tijden
probeert de Lena uit haar doodskleed weg te glijden
door onder witte schotsen slinks nog te meanderen
opdat geen mens het waagt haar loop te gaan veranderen

nu kent z'n duur niet; kruierend ijs langs oevers sleept
de jager mee die er zijn laatste stappen deed
nabij een prooi, en weldra sijpelt langs kozijnen
begin van beekjes die voor even eeuwig schijnen

Pieter Bruegel de Oude

achter tralies van bladloze takken
sluit de horizon vrede met leegte
maar door laagvlakten trekken de legers
langs galgen en ekstere gelach

naar bergen waar twijfel het vreemde
bevecht en zo kort voor het vlies
van haar bloed zich verbind met de diepte
er de oversteek waagt naar iets eeuwig

waar een mens niet veel meer is dan ieder
die de wereld bewoont en verdwijnt
brengt soms lente uit niemandsland iemand
naar een liefde door tralies verleid

Schepelingen

de witte vlakte, bomenrijen
gijzelen een huis, daar vaag vermoed
een hond slaat aan, een wolvenroedel
brengt zingend heel ver weg dichtbij

een haardvuur, door een vrouw bewaakt
danst met haar schaduw op de muren
maar sterft, z'n liefde is gaan slapen
om te ontkomen aan de uren

gebed van berken, in de nacht
verscheept onzichtbaarheid haar vracht
van stilten en waar zonlicht laaide
voelt aan haar dove oor, de maan, de aarde

In woorden

onder de duintop die de verste einder kent
kruisen de windvlagen een slingerpad van ruis
zodra getij het strand zegt dat zij zich bedenkt
de weg naar stilte is de stilte steeds vooruit

met zeeschuim, teer en kluwen touw begrenst de zee
een niemandsland waarover wandelaars uitstromen
alsof men poogt bij een verzonken rijk te komen
terwijl in rijzend water ieders spoor verweekt

de oude strandwal schampt, gehavend door ontginning
slechts langs vergetelheid waarnaast een droom zich wenste
aards te bestaan in woorden, waarden, zaad van mensen
tegen de dood, ach Dood, wij zijn uw overwinning

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Verscheidene gedichten verschenen afzonderlijk in literaire periodieken en kranten, zowel in Nederland als in België, al dan niet met toestemming van de dichter. Onder de titel -DE KORF- werd in de SLIB-reeks in Middelburg in 1997 een keuze gepubliceerd.

